

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. ünite

KAZANIM TESTİ

Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri

FIKIH

61 soru

SINIF 10

Ankara, 2022

FIKIH

1. Kur'an-ı Kerim ve hadislerde bulunan bir konu hakkındaki açık hükmü gösteren sözlerdir.

Yukarıda tanımı yer alan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İçtihat
B) Nas
C) Nesih
D) Usul
E) Teşri

2. I. Hz. Peygamber'in Mekke dönemindeki tebliği, daha çok inanç esaslarına ve ahlaki konulara yönelik olmuştur.
II. Mekke dönemi İslami hükümlerin teşri dönemidir.
III. Mekke döneminde fıkıh, yeni oluşan İslam toplumunun temel esaslarını belirlemiştir.
IV. Mekke döneminde fıkhi hükümler azdır.
V. Mekke döneminde ele alınan inanç ve ahlak ilkeleri daha sonraki fıkhi dönemlerin temelini oluşturmuştur.

Yukarıdakilerden hangileri fıkıh ilminin başlangıcı ile ilgili Hz. Peygamber'in Mekke döneminin özellikleri arasında yer almaktadır?

A) I ve II
B) II ve V
C) III ve IV
D) I, IV ve V
E) II, III ve IV

3. "Onlar, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı buldukları Resule, o ümmî peygambere uyan kimselerdir. O Resul, onlara iyiliği emreder ve onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helal; kötü ve pis şeyleri haram kılar. Üzerlerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır..." (A'raf suresi, 157. ayet.)

Yukarıda verilen ayet, aşağıdakilerden hangisine delil olarak gösterilebilir?

A) Tevrat ve İncil'in hükmünün kalktığına
B) Dini hükümlerin tedriciliğine
C) Fıkıh usulünün gerekliliğine
D) Kur'an-ı Kerim'in evrenselliğine
E) Peygamberimizin teşri yetkisine

4. Hz. Peygamber döneminde son hükme varmak için aşama aşama ara hükümler konarak sonunda esas hükmün ortaya konulduğu bazı konular olmuştur. Mesela içki yasaklanırken önce içkinin zararlarının çok olduğu bildirilmiş, sonra sarhoş iken namaz kılmak yasaklanmıştır. Böylece insanları içkiden uzaklaştırıcı ara hükümler konmuş, en sonunda tamamen yasaklanarak kesin hüküm beyan edilmiştir.

Yukarıda verilen metin, fıkıh ilmi ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Kolaylık
B) Nas
C) Nesih
D) Tedric
E) Teşri

5. Daha önce konmuş bir hükmün yeni bir hükümle yürürlükten kaldırılmasıdır. Mesela Peygamberimiz ilk zamanlarda kabir ziyaretini yasaklamıştı. Sonra ziyarete müsaade etmiş ve önceki hükmünü kaldırmıştır. Peygamber Efendimizin vefatı ile vahiy sona ermiş ve bu uygulama son bulmuştur.

Yukarıda verilen metin, fıkıh ilmi ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Teşri
B) Tedric
C) Nesih
D) Nas
E) Kolaylık

FIKIH

6. Ömer Faruk, "Sahabe Dönemindeki Fıkıh Faaliyetleri" konusunda bir proje ödevi hazırladı. Ve ödevi ile ilgili sunuma şöyle başladı:

– Sahabe döneminde sahabe içerisinde fıkıh bilgisi ile öne çıkmış ve içtihat etmiş kişiler vardı. Şimdi en çok fetva veren sahabilerden bazılarını görelim.

Akıllı tahtaya hazırlamış olduğu şu aşağıdaki şemayı yansıttı. Ancak bu şemada arkadaşlarının doldurması için iki tane boşluk bırakmıştı.

FAKİH SAHABİLER			
Zeyd b. Sâbit (r.a.)	....	Hz. Ömer	Enes b. Mâlik (r.a.)
Hz. Ali	Âişe (r.a.)	Abdullah b. Abbas (r.a.)	Ebü'd-Derda (r.a.)
Übey b. Kâ'b (r.a.)	Ebû Hüreyre (r.a.)	....	Hz. Osman

Ömer Faruk'un hazırladığı şemada eksik olan kısımlara aşağıdaki sahabilerden hangileri getirilebilir?

A) Abdullah b. Ömer - Hz. Ebû Bekir
B) Hz. Ebû Bekir - Talha b. Ubeyde
C) Abdullah b. Mes'ûd - Hz. Fatıma
D) Ammar b. Yasir - Abdullah b. Ömer
E) Talha b. Ubeyde - Cafer b. Ebi Talib

7. I. Emeviler devrinin sonlarını teşkil eden dönemdir.
II. Bu dönemde Medine, Mekke, Basra, Kûfe, Şam ve Mısır'da fakihler, dinî hayata yön veriyorlardı.
III. Fıkhın alanı genişlemiş, büyük şehirlerde fıkıh meclisleri oluşmaya başlamıştır.
IV. Hoca ve bölge farklılığından dolayı ekoller/mezhepler ortaya çıkmıştır.
V. Bu dönemde iki fıkıh merkezi ön plana çıkmıştır: Hicaz (Medine) ve Irak (Kufe).
VI. Bu dönemde yetişen Medineli yedi meşhur İslam hukukçusu vardır. Bu fakihlere, fukaha-i seb'a adı verilir.

Yukarıda verilen bilgiler fıkıh ilminin hangi dönemine ait özelliklerdir?

A) İstikrar Dönemi
B) Mezheplerin Oluşum Dönemi
C) Sahabe Dönemi
D) Tâbiîn Dönemi
E) Teşekkül Dönemi

8. ﴿اِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ اَصَابَ فَلَهُ اَجْرَانِ وَاِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ اَخْطَأَ فَلَهُ اَجْرٌ﴾

"Hâkim (Müçtehit) içtihadıyla hüküm verir ve isabet ederse kendisine iki ecir, hata ederse bir ecir vardır." (Buhârî, İ'tisâm, 13, 21; Müslim, Akdiye, 15.)

Verilen hadisten;

I. İçtihat, kesin hüküm bulunmayan meselelerde olmalıdır.
II. Hz. Peygamber içtihadı teşvik etmiştir.
III. Müçtehit içtihadında hata etse bile sevap kazanır.
IV. Müçtehit, Kur'an ve sünneti anlayabilecek derecede Arapça bilmelidir.

bilgilerinden hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) I, III ve IV

9. "Resulullah (s.a.v.) Muaz b. Cebel'i (r.a.) Yemen'e vali olarak gönderirken ona sorar:

Resulullah: Ne ile hükmedeceksin?

Muaz: Allah'ın Kitabı ile.

Resulullah: Ya onda açık bir hüküm bulamaz isen?

Muaz: Resulünün sünneti ile.

Resulullah: Onda da bulamaz isen?

Muaz: İçtihat ederim, meseleyi çözümsüz bırakmam.

Bu cevaplar üzerine Resulullah: Resulünün elçisini muvaffak kılan Allah'a hamdolsun buyurur." (Ebû Dâvud, Akdiye, 11; Tirmizî, Ahkâm, 3.)

Yukarıda verilen hadis, aşağıdakilerden hangisine delil olarak gösterilebilir?

A) Fıkıh ekollerinin oluşum süreçlerine
B) Fıkıh usulünün önemine
C) İçtihadın gerekliliğine
D) İçtihat şartlarının zorluğuna
E) Mezheplerin ortaya çıkış sebeplerine

10. "Kendilerine güven veya korku veren bir haber geldiğinde onu yayıyorlar. Hâlbuki onu Resulullah'a ve aralarından yetki sahibi (re'y sahibi) kimselere götürselerdi, içlerinden haberin mâna ve maksadını çıkarabilenler şüphesiz onu anlarlardı…" (Nisa suresi, 83. ayet.)

Verilen ayetten;

I. Hz. Peygamber'in içtihat edenleri övdüğü

II. Korkunun toplumda yaygınlaşmaması gerektiği

III. Kur'an-ı Kerim'de içtihadın teşvik edildiği

IV. Münafıkların Hz. Peygamber'e muhalefet ettikleri

ifadelerinden hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) I ve III

E) II, III ve IV

11. **Aşağıda yer alan ayet-i kerimelerden hangisi ehil olanların içtihatlarına başvurmanın önemine delil olarak gösterilebilir?**

A) "Sonra seni de bu emirden bir şeriat üzerine kıldık; öyleyse sen ona uy ve bilmeyenlerin hevalarına uyma." (Casiye suresi, 18. Ayet.)

B) "İşte kitap; onda asla şüphe yoktur. O, günahtan sakınanlar için bir rehberdir." (Bakara suresi, 2. ayet.)

C) "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Resulüne itaat edin. Sizden olan (Allah'a yönelen) yöneticilere de (itaat edin)…" (Nisa suresi, 59. ayet.)

D) "…Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltsin…" (Mücâdele suresi, 11. ayet.)

E) "…Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun (onlara danışarak fikirlerini alın)." (Nahl suresi, 43. ayet.)

12 Sübut ve delalet yönünden kati nasların belirlediği hükümlere teabbüdi hükümler denir. Bunlar içtihada kapalıdır. Çünkü bu hükümlerin insanlara olan faydası (maslahat) sabittir. Bu maslahatlar, zaman ve mekâna göre değişmez. İbadetler, had cezaları, haramlar helaller, miras hükümleri buna örnek olarak zikredilebilir. Dolaylı şekilde hüküm bildiren, yorum ve izaha muhtaç olan ayet ve mütevatir hadisler ise sübut bakımından kat'i, delalet bakımından ise zanni delillerdir. Bu tür naslar, içtihada açıktır. Farklı ihtimaller sebebiyle değişik görüşler ortaya çıkabilmektedir.

Verilen bilgiye göre;

I. "Ey iman edenler! Sizden öncekilerin üzerine yazıldığı gibi sakınasınız diye sizin üzerinize de sayılı günlerde oruç yazıldı…" (Bakara suresi, 183. ayet.)

II. "Sizin ilahınız bir tek ilahtır. Ondan başka ilah yoktur. O Rahmân'dır, Rahîm'dir." (Bakara suresi, 163. ayet.)

III. "Biz her ümmete kurban kesmeyi meşrû kıldık ki kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine Allah'ın adını ansınlar…" (Hac suresi, 34. ayet.)

ayetlerinden hangileri içtihada konu <u>olamaz</u>?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

13. I. İçtihat, her zaman ve her yerde dinin hayat ile bağlantısını kuran, dinin pratiğe yansımasını sağlayan faaliyettir.

II. Müçtehidler bütün şeri hükümler ile ilgili içtihat yapabilir.

III. İçtihat ile elde edilmiş hükümler, Kur'an ve sünnetin açık hükümlerine asla aykırı olamaz.

IV. Müçtehidlerin yetiştirilmesi, ümmet üzerinde farz-ı kifâye derecesinde bir sorumluluktur.

Yukarıdaki bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) II, III ve IV

E) I, III ve IV

14. Ali Öğretmen fıkıh dersinde “İçtihadın Şartları” konusunu anlatmaktadır. Akıllı tahtaya hazırlamış olduğu şablonu yansıtır. Öğrencilere, boş bırakılan kısımlara neler gelmesi gerektiğini sorar.

Parmak kaldıran öğrenciler birer madde söyleyerek şu cevapları vermişlerdir:
Musab: Toplumun lideri olmak
Hatice: Çok seyahat edebilmek
Fatma: Dinin genel amaçlarını bilmek
Erdem: Belli bir yaş olgunluğuna ulaşmak
Yusuf: Fıkıh usulünü bilmek

Buna göre hangi iki öğrencinin cevabı doğrudur?

A) Musab ve Hatice
B) Yusuf ve Erdem
C) Hatice ve Fatma
D) Fatma ve Yusuf
E) Erdem ve Musab

15. İçtihat, her zaman ve her yerde dinin hayat ile bağlantısını kuran, dinin pratiğe yansımasını sağlayan faaliyettir. İçtihat, dinî bir görevdir. Peygamberimiz içtihat ehli olmaya teşvik etmiştir. Usulüne uygun yapılan içtihadlarda, müçtehidlerin bu içtihadlarıyla isabet etmesi hâlinde iki ecir, hata etmesi durumunda ise bir ecir alacaklarını beyan etmiştir.

Yukarıdaki parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İçtihadın konusu
B) İçtihadın önemi ve gerekliliği
C) İçtihat kavramının tarihi
D) İçtihadın şartları
E) İçtihadın nakli delilleri

16. I. Manaya ve hükme delaleti kesin olan, kendisiyle şeri bir hükmün açıkça anlaşıldığı ve başka türlü anlaşılmasına imkân olmayan delillere, sübutu ve delaleti kati deliller adı verilir.
II. Müçtehit, fıkıh ilmini ve tarihini bilmelidir.
III. İçtihat, ilmî bir faaliyet olduğu için içtihat ehline bu kapı her zaman açık olmuştur.
IV. Müçtehit, zaman ve mekân değişimine bağlı olarak toplumun değişen hayat şartlarını ve ihtiyaçlarını, yaşadığı toplumun örf ve âdetlerini iyi bilmelidir.
V. Müçtehit, fıkıh ilminin kaynaklarını ve bu kaynaklardan hüküm çıkarabilmenin yol ve yöntemlerini iyi bilmelidir.

Verilen bilgilerden hangileri içtihadın şartları ile doğrudan ilgilidir?

A) I ve II
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) II, IV ve V
E) III, IV ve V

17. İçtihat, uzmanlık derecesinde ilmî bir faaliyettir. Dolayısıyla içtihat yapmak için yeterli donanıma sahip olmak gerekir.

Buna göre;
I. Dinin temel kaynakları olan Kur’an-ı Kerim ve Resulullah'ın (s.a.v.) sünnetini bilmelidir.
II. Birçok yabancı dile hâkim olmalıdır.
III. Yaptığı içtihadında dinin genel amaçlarını göz önünde bulundurmalıdır.
IV. Nesih ve mensuh konularını bilmelidir.

bilgilerinden hangileri içtihat yapacak müçtehit için yeterlilik şartları arasında yer almaktadır?

A) I ve II
B) II ve III
C) I, III ve IV
D) III ve IV
E) II, III ve IV

18. Maslahat, insanların dünya ve ahiret yararının sağlanması anlamına gelir. Dinî hükümler ile toplumsal değişim arasındaki ilişkiyi sağlama çabalarının odak noktasını oluşturur. Bu nedenle İslam hukukunun evrenselliği gereği, toplumsal değişim ve gelişimde içtihat aracı olarak mürsel maslahatlar (mesâlih-i mürsele) önem arz etmektedir. Mürsel maslahatlar, şahsi olmaması, nasla belirlenmiş bir emir veya yasağa aykırı olmaması, dinen zaruri sayılan bir hususu korumayı veya dinde bir zorluğu gidermeyi amaçlaması ve maslahatın var olduğundan emin olunması gibi şartlarla İslam hukukunun toplumsal değişim ve gelişim aracı olabilecektir.

Verilen parçadan hareketle sosyal değişim ve içtihadın gerekliliği bağlamında;

I. İslam Hukuk tarihinde başlangıçtan günümüze mürsel maslahatlara dayanılarak hükümler verilmiştir.

II. Mürsel maslahatlar toplumsal değişimle ortaya çıkan problemlerin çözümünde önemli bir içtihat aracıdır.

III. İslam hukuku genel kurallar itibariyle evrenseldir.

IV. Mürsel maslahatlar Kur'an ve sünnette belirtilen emir ve yasaklara aykırı olmamalıdır.

bilgilerinden hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) III ve IV

D) I, II ve III

E) II, III ve IV

19. Günümüzde birçok yeni fıkhî mesele ortaya çıkmaktadır. Bunlar Kur'an ve sünnette açık hükmü bulunmayan meselelerdir. Bunların dinî hükmünü bilmek için içtihada ihtiyaç vardır.

Buna göre;

I. Gıda alanında helal gıda konuları

II. Tıp ve sağlık konularında organ nakli

III. Alkollü içeceklerin durumu

IV. Bankacılık, bireysel emeklilik ve sigorta

konularından hangileri günümüzdeki toplumsal değişme ve gelişmelerle ilgili içtihada ihtiyaç duyulan tartışma konuları arasında yer almaktadır?

A) I ve III

B) I ve IV

C) II ve III

D) I, II ve IV

E) II, III ve IV

20. Değişim kaçınılmaz bir olgudur. Tarih boyunca değişmeyen neredeyse hiçbir şey yoktur. İslam, fert ve toplum hayatına yön vermek, insanları doğru yola iletmek ve getirdiği ilkeler doğrultusunda yaşamalarını temin etmek için gelmiştir. İslam hukuku, gerek Kur'an ve sünnetin genel karakteri gerekse koyduğu prensipler ve ilkelerle sosyal değişime bağlı olarak her coğrafyada insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek özgün bir hukuk sistemidir. Önemli olan başta içtihat müessesesi olmak üzere İslam hukukuna bu dinamizmi veren vasıtaları işletebilmektir.

Verilen parçanın ana konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Din ve sosyal gelişme

B) Sosyal değişme, İslam hukuku ve içtihat

C) İçtihadın şartları ve gereklilikleri

D) İslam'ın evrenselliği ve İslam hukuku

E) Değişme ve gelişmeler karşısında İslam toplumu

21. Hz. Peygamberin uygulamalarıyla başlayıp sonraki süreçte İslam'ın ana kaynakları ekseninde gelişerek devam eden bireysel, toplumsal ve uluslararası ilişkilere ilişkin yön verici ilke ve uygulamalar, ehil olanların içtihatları ışığında pek çok medeniyete de ilham kaynağı olmuştur. Öyle ki bu süreç, birkaç yüzyıl içinde Arabistan yarımadasının tamamı, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Endülüs'ten Maveraünnehir'e kadar geniş bir coğrafyadaki kültür havzasını etkilemiş ve orijinalliğini koruyan sayısız kültür, sanat ve medeniyeti, yönetim sistem ve müesseselerini meydana getirmiştir. Denilebilir ki İslam, geldiği çağdan itibaren toplumsal gelişmenin önünü açan, sosyal değişime bağlı olarak ortaya çıkan problemlere getirdiği ilke ve prensiplerle çözüm üretebilen ve küresel ölçekte çağın ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilen bir din olmuştur.

Verilen parçadan;

I. İslam hukukunda hükümlerin değişmesiyle kastedilen, bir konudaki hükmün daha sonra belli sebeplere bağlı olarak değişiklik arz etmesidir.

II. İslam hukukundaki değişime kapalı olan alanlar, dinin özünü koruma, her toplum ve coğrafyada hak, adalet ve güven gibi evrensel değerleri ayakta tutma amacını taşırlar.

III. İslam hukukunun uygulamaları, sosyal değişmelerle birlikte ortaya çıkan beklentilerin karşılanmasını sağlamıştır.

IV. İslam dininde Hz. Peygamber sonrası uygulamalar ve içtihatlar Kur'an ve sünnet ışığında olmuştur.

V. İslam dininin çağın gerekliliklerine cevap veren uygulamaları farklı kültürleri de etkilemiştir.

bilgilerinden hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I ve II

B) II ve IV

C) III ve V

D) I, II ve III

E) II, III ve V

22. Çağımızda her geçen gün yeni bir ivme kazanan ve insan hayatını çok yönlü etkileyen bilim, sanayi ve teknoloji alanında yaşanan yenilikler; eğitim, ticaret ve ekonomideki hızlı değişim ve dönüşüm geçmişle aynı değildir. Bugün iletişim alanında yaşanan baş döndürücü yeniliklere bağlı olarak gelişen hayat şartları, farklı din, kültür ve siyaset çevreleriyle etkileşim, geçmişle mukayese edilemeyecek kadar farklı bir boyut kazanmıştır. Savaşlar ve insan hakları ihlalleriyle ortaya çıkan kitlesel göç hareketlerinin oluşturduğu sosyo-kültürel yapılar; gıda, üretim, tüketim ve mübadele biçimlerindeki çeşitlilikler, tıp ve teknoloji alanındaki yenilikler geçmişe oranla hayal sınırlarını zorlayacak boyuttadır. İnsan hayatını çok yönlü etkileyen bu gelişmelerin, hayatla iç içe olan ve gündelik hayatın problemlerini çözme konumunda bulunan İslam hukukunu da farklı yönleriyle etkilemesi kaçınılmazdır.

Verilen parçadan;

I. Çağımızda yaşanan değişim, dönüşüm ve yenilikler karşısında nasların yol göstericiliğine ihtiyaç vardır.

II. Sosyal değişmelerle birlikte ortaya çıkan ve naslarda yer almayan problemlerin çözümü ile ilgili ehil olanların içtihat yapmaları gerekmektedir.

III. Günümüzde insan hayatını çok yönlü bir şekilde etkileyen yenilikler, değişim ve dönüşümler olmuştur.

IV. İslam hukuku, bilim, sanayi ve teknoloji gibi alanlarda yaşanan değişim ve dönüşümden etkilenmektedir.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) I, II ve IV

E) II, III ve IV

23. İslam hukukunda bazı hükümler doğrudan naslar tarafından, bazıları da naslardan hareketle içtihat yoluyla belirlenmiştir. İçtihat sayesinde, yeni olaylar hakkında hüküm ihdası veya değişen şartlara göre mevcut hükümlerin yeniden gözden geçirilmesi söz konusu olabilmektedir. İmam Şâfiî'nin, "İnsanın karşılaştığı her bir mesele hakkında Allah'ın bir hükmü vardır. Bu hüküm açıkça belirlenmişse ona aynen uymak gerekir, eğer hüküm açık değilse içtihat yoluyla keşfedilir." sözü, bir meselenin hükmü naslarda açıkça bulunamadığı takdirde, hükmün içtihat yoluyla çözüme kavuşturulacağını göstermektedir. Ancak şunu da ifade etmeliyiz ki içtihat sonucu elde edilen hüküm, mutlak anlamda bir nas gibi değildir. Fakat usulüne uygun şekilde yapılmış her içtihat, dinin içinde bir yere sahiptir ve Allah katında değeri vardır.

Verilen parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) İmam Şâfiî'nin içtihat ile ilgili yorumlarına

B) Ne zaman içtihada başvurulması gerektiğine

C) İslam hukukunda hükümlerin nasıl belirlendiğine

D) İçtihat ile elde edilen hükümlerin önemine

E) İçtihadın geçerli olması için gereken şartlara

24. Hz. Peygamber'in sağlığında dinî hayata ve hukuki ilişkilere dair meselelerin çözümü için içtihada başvurulsa da neticede bu çözümler vahyin kontrolü altında bulunuyordu. Onun vefatıyla birlikte bu imkân sona erdiği gibi İslam coğrafyasının genişlemesi sebebiyle içtihadi meselelerin sayısında önemli bir artış ortaya çıktığından içtihat faaliyeti yeni bir ivme kazanmıştır. Daha Resulullah hayatta iken bile farklı eğilimlere sahip olduğu bilinen ve içtihat hususunda temayüz etmiş bulunan sahabilerin bu dönemde farklı sonuçlara ulaşması normaldi. Hz. Peygamber'in bazı konulardaki sözlerinin ve uygulamalarının bir kısım sahabinin bilgisi dışında kalması ya da ondan duydukları veya gördüklerini unutmaları da sahabe arasındaki görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına sebep olabiliyordu.

Verilen metinde;

I. İslam coğrafyasının genişlemesi

II. Farklı ilmî yaklaşımların ön plana çıktığı ilim merkezlerinin kurulması

III. Yeni toplumsal ihtiyaçların ve fıkhi sorunların ortaya çıkması

IV. Sahabenin bazı hadislere ulaşması veya ulaşamamasından kaynaklanan ihtilaflar

mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebeplerden hangilerinden bahsedilmiştir?

A) Yalnız I

B) II ve III

C) I ve IV

D) III ve IV

E) II, III ve IV

25. Toplum, sosyal bir varlık olan insanı yoğurmakta, hâkim olan değer yargılarını şekillendirmektedir. Bu sebepten her insan, ister istemez içinde yetiştiği toplumdan etkilenmektedir. Sosyal hayatın kendine özgü dinamikleri, yer yer din anlayışında farklılaşmalara da sebep olmaktadır. Öyle zannediyoruz ki sosyal yapının etkin olması sonucu oluşan bu farklılaşmalar, dinin anlaşılma biçimi olan mezheplerin doğuşunu doğrudan etkilemiş olmalıdır. Nitekim mezheplerin doğuş süreci ve yayıldığı, tutunduğu alanlar dikkatle incelenirse bu izleri yakalamak imkân dâhilindedir.

Verilen metinde mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebeplerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Farklı kültüre sahip milletlerin Müslüman olması

B) Farklı ilmî yaklaşımların ön plana çıktığı ilim merkezlerinin kurulması

C) Hüküm çıkarma metotlarındaki (usul) farklılıklar

D) Müteârız (çelişkili görünen) nasların anlaşılmasında ve yorumlanmasındaki ihtilaflar

E) Yeni toplumsal ihtiyaçların ve fıkhi sorunların ortaya çıkması

26. Sahabilerden bazıları farklı beldelere yerleşerek ilim ve irfanlarıyla İslam'a hizmet ettiler. Mesela, Hz. Ali ile Abdullah bin Mes'ut Kûfe'de, Enes bin Malik ile Ebû Musa el-Eş'arî Basra'da, Abdullah bin Ömer ile Zeyd bin Sâbit Medine'de yüzlerce talebe yetiştirdiler. Sahabilerin yetiştirdiği bu talebelere "Tâbiîn" denmektedir. Tâbiîn, sahabilerin rivayet ettikleri hadisleri ve onların içtihatlarını derleyip bir araya topladılar. Bunun yanı sıra hakkında ayet, hadis ve sahabilerin içtihadının mevcut olmadığı meselelerde kendileri de içtihatta bulundular. Çevrelerinde toplanan talebeleri yetiştirmeye gayret ettiler. İslam hukukunun temelini kurma, karşılaşılan yeni meseleleri enine boyuna inceleyip hükümlerini açıklama hususunda talebelerine rehberlik ettiler.

Verilen metinde mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebeplerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Âlimler arasındaki farklı bakış açıları ve ilmî tartışmalar

B) Farklı ilmî yaklaşımların ön plana çıktığı ilim merkezlerinin kurulması

C) Nasların sübutu; müçtehidlerin bazı hadislere ulaşması veya ulaşamamasından kaynaklanan ihtilaflar

D) İslam'ın Endülüs'ten Orta Asya'ya kadar çok geniş bir coğrafyaya yayılması

E) Farklı kültüre sahip milletlerin Müslüman olması

27. Tebe-i Tâbiîn imamları, sahabenin ve tâbiînin içtihatlarını topladılar. İhtiyaç oldukça kendileri de birçok meselede içtihatta bulundular. Müslümanların karşılaşmış olduğu binlerce meselede fikri çalışmalar yapıp belli esaslar koydular. Her birinin fetva metodu da farklıydı. Bazısı sadece Kur'an ve sünneti esas alıyor, bazısı bunların yanında kıyası kabul ediyor; bir kısmı Kur'an, sünnet ve sahabenin icması ışığında kendi reyiyle fetva veriyordu. Bir kısmı da bulunduğu bölgenin örf ve âdetlerini dikkate alıyordu. Bu çeşit içtihat ve fetvalar Müslümanların dinî yaşayışını iyice rahatlatmıştı.

Verilen metinde mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebeplerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Müslüman nüfusunun çoğalması

B) Çelişkili görünen nasların anlaşılmasında ve yorumlanmasındaki ihtilaflar

C) Siyasi, sosyal ve ticari münasebetlerin gelişmesi

D) Müçtehidlerin bazı hadislere ulaşması veya ulaşamamasından kaynaklanan ihtilaflar

E) Hüküm çıkarma metotlarındaki (usul) farklılıklar

28. İslamiyet'in özellikle hicri birinci asrın sonlarına doğru eski din ve düşüncelerin yaygın olarak bulunduğu Irak, Suriye, İran ve Mısır gibi geniş bir coğrafyaya yayılması, farklı kültürlerin kaynaşmasına yol açmıştır. Nitekim dünya tarihinde etkili olmuş güçlü kültür ve medeniyetlerin, devletlerin benzer şekilde yıkılıp kaybolmadığı başka kültür ve medeniyetlerde farklı biçimlerde tekrar ortaya çıktıkları bilinmektedir. Bu sebeple İslamiyet'i yeni kabul eden milletler de eski dinlerine ve kültürlerine ait birtakım fikirleri, inanışları de beraberinde İslamiyet'e taşımışlardır. Örneğin, Yahudilik ve Hristiyanlık gibi dinlere mensup iken daha sonra İslamiyet'i benimsemiş olanlar, eski dinlerine ait bazı inanç ve eski kültür kalıntılarını da mensup oldukları yeni dine taşıyarak onlara da dini bir motif kazandırmışlardır.

Verilen metinde mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebeplerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Farklı ilmî yaklaşımların ön plana çıktığı ilim merkezlerinin kurulması

B) Nasların sübutu; müçtehidlerin bazı hadislere ulaşması veya ulaşamamasından kaynaklanan ihtilaflar

C) İslam'ın geniş bir coğrafyaya yayılması ve farklı kültüre sahip milletlerin Müslüman olması

D) Âlimler arasındaki farklı bakış açıları ve ilmî tartışmalar

E) Yeni toplumsal ihtiyaçların ve fıkhi sorunların ortaya çıkması

29. I. Fıkıh mezhepleri, değişim ve yeni gelişmeler karşısında farklı çözümler üreterek İslam'ın daha rahat yaşanmasını sağlar.
II. Fıkhi mezhepler din değil; dinin yorumudur.
III. Fıkhi mezhepler Hz. Peygamber döneminde ortaya çıkmıştır.
IV. İslam'daki fikir özgürlüğünün ve düşünce zenginliğinin göstergeleridir.

Yukarıdakilerden hangileri fıkhi mezheplerin genel özellikleri arasında yer almaktadır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

30. I. Muhammed b. İdris eş-Şafiî
II. Enes b. Mâlik
III. Ebû Hanife Numan b. Sabit
IV. Ahmed b. Hanbel
V. Zeyd b. Ali
VI. Mâlik b. Enes

Yukarıdakilerden hangileri sünni fıkıh mezhep imamları arasında yer <u>almaz</u>?

A) I ve II
B) II ve V
C) III ve IV
D) I, III ve V
E) IV, V ve VI

31. I. İmam Âzam Ebû Hanife'nin görüşleri ve eğitim çalışmaları ile oluşmuştur.
II. Günümüzde Türkiye, Orta Asya, Türk Cumhuriyetleri, Balkanlar, Kafkasya, kısmen Hindistan'da, Orta Doğu ve Mısır'da yayılmıştır.
III. Bu mezhebin imamının el-Muvatta' adlı hadis kitabı, ilk hadis kaynaklarından biridir.

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri Hanefi mezhebi ile ilgili <u>değildir</u>?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

32. I. İmam Âzam Ebû Hanife onun talebesidir.
II. Asıl adı Nu'man b. Sâbit'tir.
III. Hadis ilminde de en güvenilir (sika) imamlardandır.
IV. el-Muvatta' adlı hadis kitabı, ilk hadis kaynaklarından biridir.
V. Mesâlih-i mürseleyi en çok kullanan müçtehit imamdır.

Maliki mezhebi imamı İmam Malik ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) II, III ve IV
E) III, IV ve V

33. I. Aslen Kureyşli olup sülalesi, Peygamber Efendimizin sülalesi ile Abdulmenaf'ta birleşir.
II. Mezarı, Mısır'ın Kahire şehrinde kendi adıyla anılan caminin içerisindedir.
III. En önemli eseri yirmi sekiz bin hadisten oluşan el-Müsned adlı kitabıdır.
IV. er-Risale adlı kitabında fıkıh usulü ile ilgili bilgiler yer almaktadır.
V. Mezhebi genel olarak Suudi Arabistan'da ve kısmen Orta Doğu'da yayılmıştır.

Şâfii mezhebi imamı İmam Şâfii ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve II
B) I ve III
C) III ve V
D) IV ve V
E) I, II ve IV

34. Ali Öğretmen Fıkıh dersinde mezheplerin özellikleri ile ilgili konuyu anlatmaktadır. Sıradaki mezhebin kurucusu ve imamı ile ilgili akıllı tahtaya yansıttığı şu maddeleri okur:

– Bağdat'ta doğmuş, Hadis öğrenmek ve ilim tahsil etmek için çeşitli yerlere gitmiştir.
– Herkes tarafından Hadis ilminde otorite kabul edilmiştir.
– En önemli eseri yirmi sekiz bin hadisten oluşan el-Müsned adlı kitabıdır.
– Kurduğu mezhep genel olarak Suudi Arabistan'da ve kısmen Orta Doğu'da yayılmıştır.

Ali Öğretmen'in bahsettiği mezhep imamı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Ahmed b. Hanbel
B) Ebû Hanife
C) Cafer-i Sadık
D) İmam Malik
E) İmam Şâfii

35. Müslüman ülkelerde din hizmetlerini yürütmek, günümüzde ortaya çıkan fıkhi meselelere cevap vermek üzere bazı kurumlar oluşturulmuştur.

Buna göre;

I. Helal Akreditasyon Kurumu
II. Diyanet İşleri Başkanlığı
III. İslam İşbirliği Teşkilatı

hangileri bu amaçlarla ülkemizde kurulan kurumlara örnek verilebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

36. Ebû Hanife'ye nispet edilen şu sözler onun içtihat metodunu ortaya koymaktadır: "Ben bir meselenin hükmünü Kur'an'da bulursam hemen alırım. Şayet onda bir hüküm bulamazsam Resulullah'ın sünnetini, sika (güvenilir) râvilerin yine kendileri gibi sika kimselerden yaptıkları sahih rivayetleri alırım. Eğer hükmü, ne Kur'an'da ne de sünnette bulamazsam ashabın görüşlerinden dilediğimi alırım, dilediğimi bırakırım. Fakat onların görüşlerini bırakıp başkalarının görüşlerine itibar etmem."

Verilen parçadan İmam Azam Ebû Hanife'nin fıkhi sorunlara çözüm üretme yöntemleri ile ilgili;

I. İcma ile varılan hükümleri kullanmamıştır.
II. Kullandığı hadislerdeki râvilerin güvenilir olmasına dikkat etmiştir.
III. Öncelikle Kur'an-ı Kerim'i kaynak olarak kullanmıştır.
IV. Henüz vuku bulmamış farazî meselelerin hükümlerini de ictihadına konu etmiştir.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) I, II, III ve IV

37. **Fıkıh ilmindeki yeni gelişmelerle ilgili olarak;**

I. Devletin hukuki işleri için kanunnameler ve fermanlar çıkarılmaktadır.
II. Mezheplerin usul ve ilkeleri ortaya konmuştur.
III. Telif, tercüme ve tahkik şeklinde fıkhi eserler yayımlanmaktadır.
IV. Mahkemelerde verilen hükümler, kayıtlara geçirilmiş ve böylece şer'iye sicilleri oluşturulmuştur.
V. Diyanet İşleri Başkanlığı eğitim merkezlerinin hizmet içi eğitimleri gibi resmî ve özel kurumlarda fıkıh eğitimleri yapılmaktadır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) II ve IV
C) III ve V
D) I, III ve IV
E) III, IV ve V

38. Hz. Peygamber, azı dişi bulunan yırtıcı hayvanların yenmesini yasaklamıştır (bkz: Nesâî, Sayd, 33; Ebû Dâvûd, Et'ıme, 32). Buna göre kurt vb. yırtıcı hayvanların etlerini yemek haram olduğu gibi, içtikleri suyun artığı da haramdır. Kıyasa göre yırtıcı kuşların da hem etleri hem de artıklarının haram olması gerekir. Ancak yırtıcı hayvanların artık sularının haramlığı, salyalarının içtikleri suya karışmasından kaynaklanır. Zira onların salyaları, pis olan etlerinden meydana gelmektedir. Yırtıcı kuşlar ise suyu gagalarıyla içerler ve gaga da kemik olduğu için artık suya salyaları karışmaz. İlk bakışta akla gelmeyen fakat fakihin düşünerek ulaştığı bu netice istihsan olarak nitelendirilir ve ihtiyat bakımından böyle bir su mekruh sayılsa da istihsanen yırtıcı kuşların artığı olan su pis sayılmaz.

Verilen metinden hareketle istihsan ile ilgili hangi sonuca varılabilir?

A) Hakkında nas (ayet, hadis) bulunan bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak illetten dolayı, hakkında nas bulunmayan meselenin hükmüne bağlamaktır.

B) Bir âlimin içtihadi bir meseleye dair görüşünü delile dayalı olmaksızın benimsemek veya uygulamaktır.

C) Bir işi ya da bir şeyi ciddiyetle ve bir yöntemle yeniden ve aslına uygun biçimde yenileme faaliyetidir.

D) Müctehidin bir meselede izlenen genel kuraldan vazgeçmesi ve araştırmaları neticesinde daha uygun bulduğu başka bir hüküm vermesidir.

E) Kendi başına mubah olan bir fiilin şer'an sakıncalı bir sonuca götüreceğinden emin olunması veya bunun kuvvetle muhtemel bulunması sebebiyle yasaklanmasını ifade eder.

39. İmam Şâfii, eserinde "Cuma günü yıkanmak vaciptir." hadisini rivayet ettikten sonra şöyle demektedir: Bu hadiste geçen "vacip" ifadesinin, "ahlaken gerekli, temizlik için tercih edilmeli" gibi manalara gelme ihtimali vardır. Nitekim Arapçada biri diğerine şöyle der: "Mademki sen, ihtiyaçlarını bulmak için bana geldin, senin hakkın bana vacip oldu."

Verilen metne göre İmam Şâfii hadisten hüküm çıkarırken hangi yöntemi kullanmıştır?

A) Hadisin sıhhat şartlarını değerlendirmiştir.

B) Mesâlih-i mürseleyi (maslahat) esas almıştır.

C) Farklı fakihlerin yöntemlerinden faydalanmıştır.

D) Konu ile ilgili icma olup olmadığını dikkate almıştır.

E) Arap dilindeki kullanımları esas almıştır.

40. Fıkhi mezhepler İslam kültür ve medeniyetinin taşıyıcı unsurlarının başında gelmektedir. Bugün ulaştığımız ilmi ve kültürel mirasta fıkıh ilminin önemi oldukça büyüktür. Toplumsal kabullerin ve birikimin aktarılmasında başat bir konumda olmanın yanında, bu mirasın bozulmadan bir sonraki nesle ulaşmasında da ana görev hep fıkıh tarafından icra edilmiştir. ".." sorusunun zihinlerde oluşturduğu etki, bu görevin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sorulardan hangisi getirilmelidir?

A) Fıkıh ilmi neden önemlidir?

B) Fıkıh ekolleri nasıl oluşmuştur?

C) Fıkıh olmasaydı bugün nerede olurduk?

D) Fıkıh ilminin diğer ilimlerle ilişkisi nedir?

E) Fıkıh ve toplumsal meseleler arasında nasıl bir ilişki vardır?

41. Fıkıh mezhepleri toplum içerisinde önemli görevleri yerine getirmektedir. Her şeyden önce mezhepler hayatı kolaylaştıran, insanların gönül rahatlığı ile hayatlarını sürdürmelerine katkı sunan müesseselerdir. Bu yönü ile mezhepler Müslümanlar için bir rahmet, bir kolaylık olarak değerlendirilmiştir. Çünkü coğrafi farklılıkların sebep olduğu zorluklar mezheplerin farklı yorumlarıyla kolaylığa dönüşebilmektedir.

Verilen parçada fıkhi mezheplerin önemi ve gerekliliği ile ilgili;

I. Mezhepler İslam kültür ve medeniyetinin taşıyıcı unsurları olmuştur.

II. Birtakım meselelerde mezheplerin farklı yorumları kolaylık sağlamıştır.

III. Mezhepler, yöneticilerden gelebilecek muhtemel hak ihlallerinin azalmasına vesile olabilmişlerdir.

bilgilerinden hangisine veya hangilerine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I ve III

42. İslam evrensel bir dindir ve bütün zaman ve mekânlara dair söyleyeceği sözü ve meydana gelen her hukuki ihtilafa getireceği çözüm önerileri bulunmaktadır. Bu öneriler elbette içtihat faaliyetiyle yerine getirilmektedir. İslam tarihinin her döneminde olduğu gibi ilk dönemde de içtihat zorunlu bir faaliyetti. Kur'an ve sünnet gibi üzerinde ittifak vaki olan kaynakların zaman, mekân ve kültürel farklılıklardan kaynaklanan yorum farklılıkları büyük oranda mezheplerin oluşumuna etki etmiştir. Çünkü bilindiği gibi içtihadı sadece nastan hüküm çıkarma olarak anlamak gerçeği yansıtmamaktadır. İçtihat karşılaşılan bir problemle ilgili hüküm vererek günü kurtarma faaliyeti de değil, aksine o yerdeki ve hatta diğer Müslüman coğrafyalardaki insanların ortak hareket içerisinde yaşamalarına zemin hazırlayan ve katkı sunan sosyal ve dinî bir kurumdur.

Verilen parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Mezheplerin oluşumunda etkili olan faktörlere

B) İslam dininin evrenselliğinde içtihat faaliyetlerinin önemli olduğuna

C) İçtihadın Müslümanlar arasındaki birlik ve beraberliğe katkı sağladığına

D) Fıkıh ilminde mezheplerin oluşumundan sonraki gelişmelere

E) İslam dininin tüm zaman ve mekânları kuşatıcı bir din olduğuna

43.
– Osmanlı Devleti zamanında Ahmed Cevdet Paşa başkanlığındaki ilmî bir heyet tarafından İslam hukukuna bağlı kalınarak hazırlanmıştır.
– İçinde medeni hukukun konuları ele alınmıştır.
– 1876 yılında Abdülhamit Han zamanında yürürlüğe girmiş, 1926'ya kadar yürürlükte kalmıştır.
– İslam dünyasında kendisinden sonra yapılan kanunlaştırma faaliyetlerine bir temel teşkil etmiştir.

Yukarıda bahsedilen kanun metni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Medine Anayasası

B) Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye

C) Hukuk-i Aile Kararnamesi

D) Teşkilatı Esasiye

E) Mürşidü'l Hayran

44. Fıkhi hükümlerde Kur'an-ı Kerim'in yanı sıra Hz. Peygamber'in sünneti de büyük önem arz etmektedir. Peygamberimiz, Kur'an-ı Kerim'de yer alan kısa ve kapalı olarak bildirilen hususları açıklamıştır. Namazların kaç rekât olduğu, nasıl kılınacağı, rükû ve secdede okunacak tesbihler, cenaze ve bayram namazlarının kılınış şekli, zekât nisabı, orucun ve haccın farzları, hukuk bilgileri, hadislerden öğrendiğimiz bilgilerdir. Mezhep imamları da hadis-i şerifleri açıklamış ve sünnetin anlaşılmasını kolaylaştırmışlardır. Mezhep imamları ve müçtehitler Kur'an, sünnet ve sahabe uygulamaları ile elde ettikleri bilgilerden hükümlere ulaşma konusunda uzmanlardır. Onların belli bir usul ve sistemle ortaya koydukları sonuçlar Müslümanların hayatını kolaylaştıran bilgilerdir.

Verilen parçadan;

I. İbadetlerle ilgili birçok bilgi ve ibadetlerin uygulama şekilleri hadis-i şeriflerde açıklanmıştır.

II. Müçtehitler, bireysel ve toplumsal beklentileri de dikkate aldıklarından yeni meselelerle ilgili maslahat ilkesi ekseninde içtihat yapmışlardır.

III. Mezheplerin ortaya koyduğu hükümler ve açıklamalar Müslümanların hayatını kolaylaştırmaktadır.

IV. Mezhepler Kur'an ve sünnet ışığında hükümler ortaya koymuşlardır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II

B) I ve III

C) II ve IV

D) III ve IV

E) I, III ve IV

45.
– Osmanlı Devletinde 1917 yılında, aile hukuku alanında uygulanmak üzere hazırlanmış kanundur.
– Hanefi mezhebi dışındaki diğer mezheplerden de alıntılar yapmıştır.
– Evliliğin ve boşanmanın resmî evrakla kayıt altına alınması zorunlu kılınmıştır.

Yukarıda bahsedilen kanun metni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dîvân-ı Hümâyun

B) Medine Anayasası

C) Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye

D) Hukuk-i Aile Kararnamesi

E) Osmanlı Anayasası

46. Mezhepler, Kur'an'ı ve sünneti açıklayan zengin, isabetli ve sıhhatli yorumlara ulaşmak için akademik seviyede kurulmuş birer okul olarak ortaya çıkmıştır. Cenâb-ı Hakk'ın vahiyle sabit kıldığı meselelerde zaten, mezhepler arasında görüş ve uygulama farklılığı yoktur. Ancak vahiy nazarı, sırf rahmeti şümullü tutmak ve her insanı kucaklayabilmek, hiçbir ihtiyacı dışarıda bırakmamak için her meselede kesin hüküm koymamış, teferruatı âlimlerin içtihatlarına bırakmıştır.

Verilen parçadan;

I. Vahiy ile net bir şekilde belirlenmiş meselelerde mezhepler arasında farklılıklar yoktur.

II. Mezhepler Kur'an ve sünneti açıklarken doğru yorumlara ulaşmak için ilmi bir çaba sarf etmiştir.

III. Vahiy tarafından ortaya çıkabilecek her ihtiyaç ve soruna net çözümler ortaya konmuştur.

IV. Mezheplerin ortaya çıktıkları bölgenin sosyo-kültürel özellikleri içtihatlarda farklılıklara sebebiyet vermiştir.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve III
E) II, III ve IV

47. Güncel fıkhi problemlerle ilgili çözüm arayışlarında bazı esasların dikkate alınması zorunludur.

Buna göre;

I. Günümüz fıkıh problemlerine getirilen çözümlerin İslam bilginlerinin üzerinde icmâ` ettiği ve İslam ümmetinin başlangıçtan beri aynı şekilde uygulayageldiği temel esas ve hükümlere ters düşmemesi gerekir.

II. Bu problemlerin çözümünde her bir meseleyle ilgili özel delillerle birlikte dinin ana gayelerinin de göz önünde tutulması gerekir.

III. Fıkıh geleneğinin belirli tarihî şartların ürünü olduğu ve bu sebeple geçerliliğini yitirdiği hesaba katılmalıdır.

yukarıdaki bilgilerden hangisi/hangilerinin bu esaslar arasında yer aldığı düşünülebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

48. Zeynep Öğretmen, fıkıh dersinde yeni konuya geçmek için şu şekilde bir giriş yapar:

"Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin sünneti, İslam dininin omurgasını oluşturan genel kaideler, emirler ve yasaklar ile ilgili bilgiler vermektedir. Bununla birlikte ibadetlerin uygulanış şekilleri veya ortaya çıkan bazı yeni meselelerle ilgili Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetinden çıkarılacak hükümler, Müslümanların hayatını kolaylaştırmaktadır. Nasıl ki her ilim dalının belli uzmanları varsa içtihat yapmak ve hüküm çıkarmak da bir uzmanlık alanıdır. Ömrünü Kur'an ve sünnetin doğru anlaşılmasına adamış büyük müçtehitler ve mezhep imamları yıllar içinde elde ettikleri entelektüel birikimle hükümler ortaya koymuşlardır. Bu sebeple denilebilir ki, ..."

Zeynep Öğretmen'in konuşmasını en iyi şekilde tamamlayan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müçtehitler fıkhi sorunlara çözüm üretirken zamanın şatlarını göz önünde bulundurmalıdırlar.

B) Fıkhi hüküm çıkarırken Kur'an ayetleri bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir.

C) Mezheplerin ortaya koydukları hükümler, İslam dininin doğru anlaşılması ve yaşanmasında büyük bir öneme sahiptir.

D) Bütün Müslümanların içtihat yapabilmesi, Kur'an ve sünnetten hüküm çıkarabilmesi gerekmektedir.

E) Bazı ayetlerin anlaşılması ve yorumlanmasındaki farklılıklar, mezheplerin doğuşunu hazırlayan sebepler arasındadır.

49. 3 Mart 1924 tarihinde Şer'iye ve Evkaf Vekâleti'nin yerine kurulan, İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmekle görevli kurumdur.

Yukarıda bahsi geçen kurum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Helal Akreditasyon Kurumu
B) İslami Gıda Akreditasyon Kurumu
C) İslam İşbirliği Teşkilatı
D) Diyanet İşleri Başkanlığı
E) İslam Araştırmaları Merkezi

50. Osmanlı Devleti'nde Mecelle hazırlanmadan evvel kadılar, fıkıh ve fetva kitaplarına bakarak ve her meseleyi müstakil olarak inceleyip ona göre hüküm verirlerdi. Ancak Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile birlikte Osmanlı Devleti askeri, idari ve hukuki alanlarda yeniliklere gitmek zorunda kalmıştır. Yeni kanuna duyulan ihtiyacın ortaya çıkmasında rol oynayan önemli bir sebep, Avrupa ile olan ticari münasebetlerin artmasıdır. Sosyo-ekonomik değişiklikler de, mahkemelerin önüne çözüm bekleyen yeni meselelerin gelmesine sebep olmaktaydı. Bu sebeple muntazam ve kolay anlaşılır bir hukuk metni ihtiyacı doğmuştu.

Verilen metinden aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Mecelle yürürlüğe girdikten sonra kadıların rolü mahkemelere devredilmiştir.

B) Tanzimat Fermanı'nın ilanı, Mecelle'nin oluşturulmasına zemin hazırlamıştır.

C) Farklı devletler ile olan ticari ilişkiler bir hukuk metnine ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur.

D) Mecelle hazırlanmadan önce kadılar fıkıh kitaplarına göre hüküm verirdi.

E) Osmanlı Devleti Tanzimat fermanı ile birlikte birçok alanda yeniliğe gitmiştir.

51.
- Güncel fıkhi meselelerle ilgili ilmî kongreler, sempozyumlar ve çalıştaylar yapılmıştır.
- Üniversitelerde İslam hukuku bölümleri kurulmuştur. Akademik eser ve tez çalışmaları yapılmıştır.
- Müslüman ülkelerde din hizmetlerini yürütmek üzere bazı kurumlar oluşturulmuştur. Ülkemizde din hizmetlerini yürütmek amacıyla 1924 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.

Yukarıda verilenler genel olarak fıkıh ilmi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Yeni gelişmelere

B) Teşekkül dönemine

C) Amacına

D) Kanunlaştırılmasına

E) İstikrar dönemine

52. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'tan kısa bir müddet sonra başlayan kanunlaştırma hareketlerinin son örneklerinden biri Hukuk-ı Aile Kararnamesi'dir. İslam hukukuna bağlı kalarak hazırlanan kararnamenin ortaya çıkışında hukuki, siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel sebepler etkili olmuştur. Kararnameyi doğuran hukuki sebeplerin başında aile hukukunun o zamana kadar kanunlaştırılmamış olması gelmektedir. Bu durum, dönemin hukukçuları tarafından genellikle bir eksiklik olarak görülmüş ve tamamlanması yolunda temenniler dile getirilmişti. Bir diğer hukuki sebep, kadılara mahkemelerde yardımcı olacak hukuk metinlerine duyulan ihtiyaçtı.

Verilen metinde Hukuk-ı Aile Kararnamesi ile ilgili;

I. Kararnamenin ortaya çıkışını hazırlayan birçok etken vardır.

II. Çeşitli mezheplerin görüşlerinden faydalanılmıştır.

III. Tanzimat Fermanı'ndan sonra hazırlanmıştır.

IV. Aile hukuku ile ilgili o döneme kadar herhangi bir kanunlaştırma yapılmamıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II

B) I ve III

C) II ve IV

D) I, III ve IV

E) II, III ve IV

53. Son yüzyılda özellikle ticari ve teknik yeni gelişmeler karşısında fıkıh âlimleri cevaplar vermeye, eserler yazmaya gayret etmişlerdir. Güncel meselelerle ilgili çeşitli ilmî kongreler, sempozyumlar ve çalıştaylar yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmalara örnek <u>gösterilemez</u>?

A) Uluslararası Hicri Takvim Birliği Kongresi

B) Helal ve Sağlıklı Gıda Kongresi

C) Uluslararası Helal Ürün Sempozyumu

D) Uluslararası Hac Sempozyumu

E) Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

54. Dünyada yaşayan yaklaşık 1,8 milyar Müslüman nüfusun helal ürün ve hizmetlerin belgelendirmesine ilişkin ilgi ve talebi giderek artmaktadır. Helal kavramı günümüzde sadece gıda ürünleri ile sınırlı kalmamakta; finans, tekstil, eczacılık ürünleri, kozmetik, lojistik ve turizm gibi oldukça geniş bir sektörel yelpazeye hitap etmektedir. Bununla birlikte, helal belgelendirmede Müslüman ülkeler arasında ortak ve uyumlu bir dil oluşturulamadığı da görülmektedir. Bu bağlamda, yurt içinde ve dışında helal akreditasyon alanında faaliyette bulunmak, uluslararası platformlardaki helal akreditasyon çalışmalarında ülkemizi temsil etmek ve yürütülen çalışmaların öncülüğünü üstlenmek üzere Türkiye'de helal akreditasyon hizmeti sunma yetkisini haiz tek kurum olarak Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) kurulmuştur.

Verilen parçada Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ile ilgili;

I. Müslüman dünyasında helal ürün araştırmaları ile ilgili yapılan çalışmaların ilkidir.

II. Sadece gıda değil, tekstil, kozmetik, turizm gibi alanlarda da faaliyet göstermektedir.

III. Helal akreditasyonun önemi konusunda bilinçlendirmeyi artırmak için eğitimler vermektedir.

IV. Hem yurt içi hem yurt dışı alanda faaliyette bulunmaktadır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) II ve IV

C) III ve IV

D) I, II ve III

E) II, III ve IV

55. 19 ve 20. yüzyılın başları, fıkıh ilmi açısından kanunlaştırmanın yapıldığı dönem olarak dikkat çekmektedir.

Buna göre;

I. Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye

II. Hukuk-i Aile Kararnamesi

III. Teşkilatı Esasiye

hangileri kanunlaştırma faaliyetleri kapsamında yer alan çalışmalara örnektir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I ve III

56. Fıkıh mezhepleri yakın zamanlara kadar dönem dönem ortaya çıkan yeni meseleleri kendilerine özgü mezhep içi hüküm çıkarma yöntemlerini kullanarak rahatlıkla çözmeyi başarmışlardır. Fakat son dönemlerde fıkhi açıdan problem teşkil eden mesele ve olaylar son derece girift ve karmaşık hale gelmiştir. Bunları belirli bir mezhebin yöntem ve görüşleri çerçevesinde veya tek bir fakihin içtihat mesaisine dayanarak çözüme kavuşturmak her zaman mümkün olmamaktadır. Bu yüzden içinde bulunduğumuz çağda fıkıh düşüncesi ve içtihat anlayışlarında da önemli değişme ve gelişmeler yaşanmaktadır. Bu olgu üzerinde İslam dünyasının birkaç yüzyıldır içine girdiği farklı siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik şartların da önemli etkisi vardır. Bu şartlar Müslüman aydınları her alanda olduğu gibi düşünce ve içtihat alanında da yeni metot ve yöntem arayışlarına sevk etmiştir.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Günümüz fıkıh problemleri ile ilgili çözümlerin İslam dünyasında birliktelik sağladığına

B) Siyasi, askeri ve ekonomik alandaki değişmenin içtihat alanında yeni arayışlara yol açtığına

C) Fıkıh mezheplerinin yakın zamana kadar ortaya çıkan meseleleri kolaylıkla çözümlediğine

D) Son dönemlerde fıkhi açıdan problem teşkil eden mesele ve olayların karmaşıklaştığına

E) Günümüzde fıkıh düşüncesi ve içtihat anlayışlarında önemli değişme ve gelişmeler yaşandığına

57. Çağdaş dönemin önemli bir özelliği de bireysel içtihatların yanında çok sayıda uzman ve ilim adamının bir araya gelerek dinî meseleleri beraberce ve çok yönlü olarak müzakere ettikleri ortamların oluşmasıdır. Bu ortamlarda üzerinde fikir birliğine varılan kararlar kurumsal içtihatlar olarak ilim dünyasının ve kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Günümüz fıkıh terminolojisinde bu tür ilmî faaliyetlere kolektif/toplu içtihat adı verilmektedir. Dünyanın her yerinde sıklıkla güncel fıkıh problemleri üzerine panel, çalıştay, kongre gibi ilmî toplantılar düzenlenmekte, buralarda sunulan bildiri ve tartışmalar kitap haline getirilerek basılmaktadır. Diğer taraftan İslam dünyasının birçok ülkesinde güncel dinî meseleleri görüşüp çözümler ve kararlar üretmekle görevli daimî araştırma merkezleri, fetva kurulları ve akademiler kurulmuştur.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Günümüzde dini meselelerin ilim adamlarınca birlikte tartışılabildiğine

B) Yapılan toplantılarda alınan kararların bütün İslam dünyasında geçerli kabul edildiğine

C) İslam dünyasında dinî meselelerin çözümü için bazı kurumların oluşturulduğuna

D) Günümüz fıkıh problemleri ile ilgili çeşitli ilmi toplantılar düzenlendiğine

E) İlim adamlarının fikir birliğine vardığı kararların kurumsal içtihatlar olarak kabul edildiğine

58. İslam Konferansı Teşkilatı Fıkıh Akademisi, 1983 yılında İslam Konferansı Teşkilatı'na bağlı olarak kurulmuştur. Merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrindedir. Başlıca kuruluş amacı dünyanın her tarafındaki Müslümanların karşılaştıkları çağdaş dinî problemlere çözümler üretmektir. Akademide üye ülkelerin kendi ülkelerini temsil etmek üzere seçtiği ilim adamları asli üye olarak yer almaktadır. Ayrıca kurum, çeşitli İslam ülkesi ve Müslüman topluluklardan ilmî birikimi ve uzmanlığı ile temayüz etmiş otuz civarında ilim adamından da yararlanmaktadır. Akademi, her yıl düzenli olarak toplanmaktadır. Bu toplantılarda önceden belirlenen konularda bildiriler sunulmakta, bunlar etrafında tartışmalar yapılmakta ve ulaşılan kararlar açıklanmaktadır. Bunların tamamı Akademi'nin çıkardığı Mecelletü Mecma'i'l-Fıkhi'l-İslamî dergisinde yayımlanmaktadır.

Verilen metinde İslam Konferansı Teşkilatı Fıkıh Akademisi ile ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kuruluş amacı nedir?

B) Ne kadar sıklıkla toplanmaktadır?

C) Merkezi neresidir?

D) Çıkardığı derginin ilk yayın tarihi nedir?

E) Düzenlenen toplantılarda neler yapılmaktadır?

59. Günümüzde birçok alanda olduğu gibi tıp alanında ve tedavi konusunda da bir takım fıkhi meseleler karşımıza çıkmaktadır. Örneğin alkol, uyuşturucu gibi haram olan maddelerin tedavi amaçla kullanılması konusunda tartışmalar vardır. Ancak fıkıh mirasımızda bulunla ilgili içtihatlar olduğu için bugün kolaylıkla bu sorunlara çözümler bulunabiliyor. İçinde Hanefî ve Şâfiîlerin de bulunduğu İslam bilginlerinin çoğunluğu haramla tedaviyi belli şartlarla caiz görürler. Haramla tedavinin caiz olması için, kesin olarak şifa vereceğinin bilinmesi, hiç değilse iyileşmenin kuvvetle muhtemel olması gerekir. Şifa vereceği kesin veya kesine yakın bir şekilde bilinmiyorsa haram yiyecek ve içecekler tedavi amaçlı kullanılamaz.

Verilen parçadan aşağıdaki sonuçlardan hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Çoğu İslam âlimine göre belirli şartlarla haram maddeler tedavide kullanılabilir.

B) Fıkhi mirasımızdaki ilkelerle güncel meseleler çözüme kavuşturulabilir.

C) Haram maddeler ile tedavi konusu bugün de tartışılmaya devam etmektedir.

D) Haram maddelerin kullanılabilmesi için iyileştirme ihtimalinin yüksek olması gerekir.

E) Tedavide kullanılacak haram maddelerin miktarı ile ilgili bazı şartlar öne sürülmüştür.

FIKIH

60. Mehmet Öğretmen, birkaç öğrencinin sorduğu soruya şu şekilde toplu bir cevap verir: "Fıkıh ilminin ortaya koyduğu esaslar güncel bazı meselelere cevap niteliği taşımaktadır. Örneğin günümüz İslam bilginlerinin çoğunluğu, ilim ve fetva kurulları ölüden organ nakline cevaz verirler. Bu görüş sahipleri klasik fıkıh doktrinindeki bazı görüş ve fetvaların da bu konuya ışık tuttuğunu söylerler. Mesela İslam bilginleri, hayatı tehdit eden açlık zarureti karşısında kalan kimsenin haram ve necis şeyleri yiyebileceğini, insan vücuduna, ölünün kemiğinin veya dişinin takılabileceğini belirtmişlerdir. Yine fıkıh bilginleri yavruyu kurtarmak için ölen annenin karnının yarılabileceğini ve yutulmuş mücevher gibi değerli bir malı çıkarmak için ölünün karnının açılabileceğini söylemişlerdir.

Buna göre;

I. Otopsinin caiz olmasının şartları nelerdir?

II. Günümüzdeki fıkhi sorunlara fıkıh ilmindeki ilkelerle yanıt bulabilir miyiz?

III. Ölü bir kimseden organ nakli caiz midir?

IV. Haram maddelerle tedavi konusunda fıkıh âlimlerinin görüşleri nelerdir?

hangileri Mehmet Öğretmen'e sorulan sorular arasında yer alabilir?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) I, II ve III

E) II, III ve IV

61. Esma Öğretmen, fıkıh dersinde İmam Malik'in içtihatları ile ilgili şu örneği vermiştir:
"Kavun, karpuz, salatalık ve havuç gibi şeylerin, doğal olarak yetiştiği görülünce -tarlada iken- satılması helal ve caizdir. Mahsul tükenip, kökleri kuruyuncaya kadar hepsi müşteriye aittir. Bunun için belirli bir vakit yoktur. Çünkü bunların her birinin vaktini Allah (c.c.) bilir. Bazen mahsule hastalık gelir de vakit gelmeden de toplanabilir. Eğer hastalık, mahsulün üçte birini götürecek kadar olursa mal sahibine ödenecek bedelden bu miktar düşürülür."

Öğretmen öğrencilere bu örnekte İmam Malik'in fıkhi sorunlara nasıl çözüm ürettiğini sorar. Parmak kaldıran öğrenciler sırasıyla şu cevapları verirler:

Yasemin: Alım-satım işlemleri ile ilgili genel kuralların dışına çıkılmadan uygulanmasını sağlamıştır.

Emre: Kur'an ve sünnetteki açıklamaları delil olarak değerlendirmiştir.

Hilal: Bazı kelimelerin örf ve âdetlerdeki kullanımlarını dikkate almıştır.

Yakup: Maslahatı gözeterek hem mal sahibinin hem de alıcının mağdur olmamasına dikkat etmiştir.

Buna göre hangi öğrenci ya da öğrenciler doğru tespitlerde bulunmuştur?

A) Yasemin

B) Emre

C) Yakup

D) Yasemin ve Emre

E) Hilal ve Yakup

Bakalım kaç net yapmışız?

CEVAP ANAHTARI

DÖGM MATERYAL

Etkinlik Kitabı

Soru Havuzu

Video

Etkinlik Uygulamaları

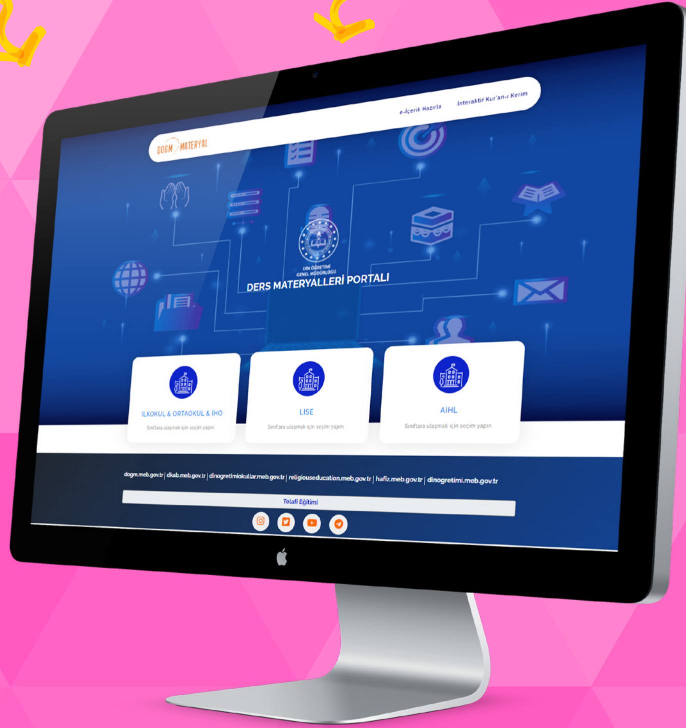
Etkileşimli Kitap

Çalışma Kitabı

İnfografi

Sesli Kitap

Ders Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ